

((بسم الله الرحمن الرحيم))

((بسم الله)) : الجار و المجرور متعلق بمحذوف ، وهذا المحذوف يقدر فعلا متأخرا مناسبا ، واته : جار و مجرور په‌یوه‌سته به شاراو‌یه‌ک ، ئەم شاراو‌یه‌ی دیار ده‌که‌ین کاره ، وه کاره‌که دواکه‌وتوو و که‌وتۆته دواى ناوى " الله " ، بۆ نموونه ده‌لیین : " بسم الله " ، تۆ ویستی خواردنت هه‌یه ، تقدیری کاره‌که شیوه‌یه‌یه : " بسم الله اکل " واته : به‌ناوی خوا ده‌خۆم .

سوودی دواکه‌وتنی کاره‌که که ده‌که‌وتیته دواى ناوى الله :

(۱) التبرک بتقدیم اسم الله ، واته : ته‌به‌پروک کردن به ناوی الله .

(۲) الحصر : لأن تأخیر العامل يفید الحصر ، هه‌ر وه‌ک ئەوه وایه ده‌لییت : من به‌ناوی که‌س ناخۆم و ته‌به‌پروک به‌ناوی که‌س ناکهم و داواى یارمه‌تی له‌که‌س ناکهم ئیلا خوا نه‌بییت .

قرطبی په‌حمه‌تی خواى لى بییت ده‌فه‌رموویت : ((جیاوازی هه‌یه له نیوان زانایان سه‌باره‌ت به مشتقی " الاسم " دوو وته هه‌یه :

یه‌که‌م / به‌سریه‌کان ده‌لیین : الاسم مشتقه‌که‌ی " السمو " یه ، که به مانای به‌رزى دییت ، چونکه :

(۱) هه‌ندی‌ک زانا ده‌لیین : چونکه خاوه‌نی ناو له پله‌ی به‌رزدايه بهو ناوه .

(۲) هه‌ندی‌ک زانا ده‌لیین : چونکه بهو ناوه به‌رز ده‌بیته‌وه و جیا ده‌بیته‌وه له که‌سانی تر .

(۳) هه‌ندی‌ک زانا ده‌لیین : چونکه " الاسم " ناو به‌رزتره له هه‌ردوو به‌شه‌که‌ی تری رسته که کار و پیته " فعل ، حرف " ، ناو به‌هیزتره له کار و پیت که هه‌موو زانایان یه‌ک ده‌نگن ، چونکه ناو بناغه‌یه و له‌به‌ر به‌رزیه‌که‌ی به‌سه‌ر هه‌ردووکیان له‌به‌ر ئەوه پیی ده‌لیین " الاسم " .

دووهم / هه‌ندی‌ک ده‌لیین مشتقه‌که‌ی " السمه " یه ، واته : نیشانه ، چونکه ناو نیشانه‌یه بۆ که‌سه‌که ،

ئه‌وانه‌ی وته‌ی یه‌که‌م هه‌لده‌بژێرن ده‌لیین داتا‌شراوی ناو " السمو " یه ، ده‌لیین : به‌رده‌وام خواى گه‌وره وه‌سف کراوه به‌ناو سیفاتی ته‌واو پێش دروست کردنی دروست کراوه‌کان ، وه پاش دروست کردنی و وه دواى له‌ناو بردنیشیان ، هیچ شتی‌ک کار له‌ناو سیفه‌ته‌کانی خواى گه‌وره ناکات ، که ئەمه وته‌ی ئه‌هلی سونه‌یه .

به‌لام ئه‌وانه‌ی وته‌ی دووهم هه‌لده‌بژێرن ده‌لیین : داتا‌شراوی ناو " السمۃ " یه ، واته : نیشانه ، ده‌لیین : خواى گه‌وره سه‌ره‌تا بى ناو سیفه‌ت بووه ، کاتی‌ک دروست کراوی دروست کرد ناو سیفه‌تی بۆ خۆی دانا ، کاتی‌ک دروست کراوه‌کان له‌ناو ده‌بات بى ناو سیفه‌ت ده‌می‌پێته‌وه ، که ئەمه وته‌ی معته‌زیله‌یه ، که ئەمه

پیچەوانەى يەك دەنگى ئۆمەتە ، ھەروەھا ئەم وتەيەيان ترسناكتەرە لەو وتەى كە دەلیت : قورئان دروست كراوە "مخلوق" ە^١

((الله)) : ناویكە لە ناوەكانى خۆى گەورە ، كەسى تر جگە لە خۆى گەورە ئەم ناوەى نییە ، ئەم ناوە بنچینەى ناوەكانە .

((الرحمن)) : خاوەن پەحمیكى بەرفراوانە لەسەر وەزنى " فعلا ن " ە بە مانای زۆرى و بەرفراوانى دیت ، خاوەن پەحمیكى زۆر و بەرفراوانە .

((الرحيم)) لەسەر وەزنى " فعیل " ە ، الدال على وقوع الفعل ، بەمانى پروودانى كارەكە دیت .

كەواتە ، الرحمن ذو الرحمة الواسعة ، والرحيم ذو الرحمة الواصلة ، واتە الرحمن : خاوەن پەحمیكى بەرفراوانە لیڤرە پەحم سیفەتە ، الرحيم : خاوەن پەحمیكى گەینەرە پەحم كارەكەیتى .

جیاوازی نیوان ئەم دوو ناوە :

(١) الرحمن : خاوەن پەحمیكى بەرفراوانە ھەموو دروست كراوەكان دەگریتەو ە لە دنیا و ئیمانداران دەگریتەو ە لە قیامەت .

الرحيم : خاوەن پەحم و بەزەى تەنھا بۆ ئیمانداران .

خۆى گەورە دەفەرموویت : ((.... وكان بالمؤمنين رحيمًا))^٢ ، لەم ئایەتە ئیماندارى تايبەت كردوو ە بەو ناوەى خۆى .

بەلام خۆى گەورە دەفەرموویت : ((أن الله بالناس لرءوف الرحيم)) ، واتە : بۆ خۆى گەورە بەرامبەر خەلك زۆر بە بەزەییە .

لەم ئایەتە ھەموو خەلكى تايبەت كردوو ە بە ناوى خۆى ، بەلام دەلین خەلكیش لیڤرە مەبەست پێى ئیماندارە .

(٢) الرحمن : دال على صفة ذاتية ، واتە : دەلالەت لەسەر سیفەتى ذات دەكات .

الرحيم : دال على صفة فعلية ، واتە : دەلالەت لەسەر سیفەتى كار دەكات .

(٣) الرحمن : خاص الاسم عام المعنى ، واتە : ناویكى تايبەتە و مانای گشتییە .

الرحيم : عام الاسم خاص المعنى ، واتە : ناویكى گشتییە و مانای تايبەتە .

^١ (الجامع لأحكام القرآن ج ١ لاپەرە ١٥٦)

^٢ (الأحزاب (٤٣))

كهواته الرحمن ناويكه نهى كراوه مروّف له خوٰى دابئيّت ، خواى گهوره دهفهرموويّت : ((قُلْ اَدْعُوا اللّٰهَ اَوْ اَدْعُوا الرَّحْمٰنَ ۚ اَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى ۚ وَلَا تَجْهَرُ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتُ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيْلًا))^١

لهم ئايهته ناوى ((الله)) و ((الرحمن)) ى پيكهوه باس كردووه ، دهليّن بهلگهيه كه نابيّت ناوى (الرحمن) لهخوٲ دابئيّت ههر وهك چوّن نابيّت ناوى (الله) له خوٲ دابئيّت .

بهلام بو ناوى ((الرحيم)) خواى گهوره وهسفى پيغههبهرى كردووه به رحيم ، خواى گهوره دهفهرموويّت : ((لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ اَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَءُوفٌ رَّحِيْمٌ))^٢.

ئهم ئايهته مهبهست پيى پيغههبهره سهلامى خواى لى بيّت ، دهوترّيّت : رجل رحيم بهلام ناوترّيّت : رجل رحمان .

سوودهكانى ((بسم الله الرحمن الرحيم)) :

سوودى يهكهم / ئهم ئايهته بهلگهيه كه خواى گهوره سيفهتى رهحمى ههيه ، زانايان دهليّن بسم الله ئايهتيكى سهربهخوييه له كتابى خواى گهوره ، بهلام ئايهت نبييه له سورهت فاتحه و سورهتهكانى تر كه ئهمه وتهى راسته ، ئايهتيكى سهربهخوييه بو دهست پى كردنى سورهت نهك بو جياكردنهوى سورهت ، چونكه ئهگهر وا بليّيّت " واته : بليى بو جياكردنهوى سورهته " دهليّين سورهت التوبه ((بسم الله الرحمن الرحيم)) ى تيّدا نبييه ، كهواته سورهت التوبه و الانفالى ليك جيا نهكردوتهوه .

كهواته خواى گهوره سيفهتى رهحمى ههيه عهقل و نهقل بهلگهن :

نقل : چهندين ئايهت و فهرموودهى روون و ئاشكرا هاتوون كه خواى گهوره سيفهتى رهحمى ههيه .

عهقل : هاتنى ههر نيعمهتيك و خوْشيهك و وه لاچوونى ههر ناخوْشيهك ئاسهوارى رهحمى خواى گهورهيه.

خهلكانتيك ئينكارى رهحمى خواى گهوره دهكهن و وهسفى خواى گهوره ناكهن به رهحم ، بهلكو ماناى رهحم دهيجوْرن بو نيعمهت يان ويستى نيعمهت ، ههروهها دهليّن نابيّت وهسفى خواى گهوره بكهيت به رهحم چونكه ، " لَأَن الرِّحْمَةَ انْعَظَافٌ ، و لين ، و خضوع ، ورقه ، و هذا لايلق بالله " چونكه رهحم سوْز و نهرم و نيانى و زهليلى و لاوازي تيّدايه ، كه ئهمهش شياوى خواى گهوره نبييه و ناگونجيّت خواى گهوره وهسف بكهيت بهم شيوهيه .

^١ (الإسراء .

^٢ (التوبه (١٢٨)

له وهلام دا زانایان دهلیښ :

(۱) نابیت له ناو سیفته دا خوی گهوره بچویتی به دروست کراوه کان ، که ټمه بنچینه په کی گرینگی ټه هلی سونه په له بابه تی ناو و سیفته دا .

(۲) هه وروها ده لیږن له دونیادا کاربه ده سستی به هیڅ سیفته تی په حمی هیه ، که چی لاواز و زه لیل نییه ، که واته مهرج نییه هه موو خاوه ن په حمیک لاواز و زه لیل بیټ ، که واته ټه گهر بو مروف ټم سیفته به بگونجیت به شیوه په بو خوی گه وروها ده گونجیت که به راورد ناکریت له گهل دروست کراوه کان .

(۳) هه وروها ده لیږن چندين به لگه ی نه قل هاتوون له قورئان و سونهت پروون و ئاشکران که خوی گه ورو سیفته تی په حمی هیه .

(۴) هاتنی هر نیعمه تیڅک و لاچوونی هر ناخوښییه ک ئاسه واری په حمی خوی گه ورو په .

سوودی دووهم / ټم ټایه ته به لگه په که نابیت ته به پروک به ناوی هیچ که سیڅک بکه ی جگه له خوی گه ورو ، هه تا دروست نییه ته به پروک به ناوی پیغه مبه ریش بکه ی ، وه ده لیږن راسته لاشه ی پیغه مبه ران مباره که و دروسته ته به پروک به لاشه و عه ر ه ق و تف و موویان بکه یت به لام نابیت ته به پروک به ناویان بکه یت ، به لگه که دروسته ته به پروک به لاشه یان بکه یت ، به لگه :

(۱) وعن أنس رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم (أتى منى فأتى الجمره فرماها ثم أتى منزله بمنى ونحر ثم قال للحلاق: (خذ) وأشار إلى جانيه الأيمن ثم الأيسر ثم جعل يعطيه الناس). مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

واته : پیغه مبه ر سه لامی خوی لی بیټ هاته مینا و په حمی شه یتانی کرد ، پاشان هاته مالهی خوی له مینا و وه ټاژه لی سهر بری و پاشان به سهر تاشی وت : ((بگره)) ، ټاماژه ی بو لای راستی کرد و پاشان چه پ ، پاشان قژی سهری دای به خه لک .

ریوايهت هاتووه سهر تاش لای راستی سهری قژی بری و پاشان بانگی باوکی طلحه ی کرد مووه کانی پیی دا ، پاشان لای چه پی سهری دای به سهر تاش پیی وت : ((بپر)) سهر تاشیش بری و ټمه شی دا به باوکی طلحه پیی فهرموو : ((دابهش بکه له نیوان خه لک)) رواه مسلم .

(۲) أن عُرْوَةَ بِنْتُ مَسْعُودٍ التَّقْفِيَّ لما أُرْسِلَهُ كَفَارُ مَكَّةَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَمَنَ الْحَدِيثِيَّةِ جَعَلَ يَرْمُقُ أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِعَيْنَيْهِ، قَالَ : " فَوَ اللَّهُ مَا تَنْخَمُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نُخَامَةً إِلَّا وَقَعَتْ فِي كَفِّ رَجُلٍ مِنْهُمْ فَذَلِكَ بِهَا وَجْهَهُ وَجِلْدُهُ، وَإِذَا أَمَرَهُمْ ابْتَدَرُوا أَمْرَهُ، وَإِذَا تَوَضَّأَ كَادُوا يَقْتَتِلُونَ عَلَى وَضُوئِهِ، وَإِذَا تَكَلَّمَ خَفَضُوا أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَهُ، وَمَا يُجِدُونَ إِلَيْهِ النَّظَرَ تَعْظِيمًا لَهُ "، فَارْجَعَ عُرْوَةُ إِلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ : " أَيُّ قَوْمٍ، وَاللَّهِ لَقَدْ وَقَدْتُ عَلَى الْمُلُوكِ، وَوَقَدْتُ عَلَى قَيْصَرَ وَكَسْرَى وَالنَّجَاشِيِّ، وَاللَّهِ إِنْ رَأَيْتُ مَلَكًا قَطُّ يُعْظِمُهُ أَصْحَابُهُ مَا يُعْظِمُ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُحَمَّدًا، وَاللَّهِ إِنْ تَنْخَمَ نُخَامَةً إِلَّا وَقَعَتْ فِي كَفِّ رَجُلٍ مِنْهُمْ فَذَلِكَ بِهَا وَجْهَهُ وَجِلْدُهُ، وَإِذَا أَمَرَهُمْ ابْتَدَرُوا أَمْرَهُ، وَإِذَا تَوَضَّأَ كَادُوا يَقْتَتِلُونَ عَلَى وَضُوئِهِ، وَإِذَا تَكَلَّمَ خَفَضُوا أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَهُ، " رواه البخارى (٢٧٣٢، ٢٧٣٣)

واته : عوره بهوردی سهیری هاوهلانی پیغهمبهری کرد به ههردوو چاوهکانی ، دهلیت : سویند بهخوا پیغهمبهری خوا هه تفیکی بکردبا ئیلا دهکته ناو دهستی یهکیک له هاوهلان دهه وچاو و پیستی خویانی پی مسح دهکرد ، تهگه فهرمانی پی بکردبا به پهله جی بهجی یانی دهکرد ، تهگه دهست نویژی ههلگرتبا نزیک بوو شهر بکهه لهسه ناوی دهست نویژی پیغهمبهر ، وه کاتییک قسهیان دهکرد دهنگیان نزم دهکرد له لای پیغهمبهر . عوروه گهراوه بو لای هاوهلانی خوی وتی : تهی قهوم سویند بهخوا من به وهفد چوویمه بو لای مهلیکهکان ، من چوویمه بو لای قهیسهر و کیسرا و نجاشی ، سویند بهخوا هیچ مهلیکم نهیینیوه هاوهلانی مهلیکهکهی خویان بهگهوره دابنن وهک هاوهلانی پیغهمبهر ، سویند بهخوا یهک تفی بکردبا ئیلا دهکته ناو دهستی پیاوکیان و روخسار و پیستی پی مهسح دهکرد ، وه کاتییک فهرمانی دهکرد به پهله جی بهجیانی دهکرد ، وه کاتییک دهست نویژی ههلهدهگرت نزیک بوو شهر بکهه لهسه ناوی دهست نویژی ، وه کاتییک قسهی دهکرد دهنگیان نزم دهکرد

وفی رواية زاد ابن إسحاق : ((ولا يسقط من شعره إلا أخذه)) واته : هه موویهکی کهوتبا خوارهوه ئیلا ههلیان دهگرتوه .

کهواته تهبهروک کردن به پیغهمبهران زاتییه و کاریگهرییهکهی نقل دهبیئت بو کهسانی تر ، بهلام بیجگه له پیغهمبهران بهرهکهتی زاتیان نییه و نابیئت تهبهروکیان پی بکهیت ، بهلگه :

* هاوهلان تهبهروکیان به تهبوبکر نهکردوو که باشتیری هاوهلانه بووه ، وه دهلیین راسته فهرمووده هاتوو وهسفی موسلمانی کردوو به مبارهک و بهرهکهت بهلام بهرهکهتهکه هی کردنی کردهوهی باش و ئیمان هیئان و زانست و بانگهوازی کردنه ، کهواته ههموو موسلمانیک بهرهکهتی ههیه بهلام زاتی نییه . البركة : هي كثرة الخير و ثبوته ، وهي مأخوذة من البركة بالكسر ، والبركة مجمع الماء ، و مجمع الماء يتميز عن مجرى الماء بأمرين : (١) الكثرة . (٢) الثبوت .

واته : بهر هكته : بریتى یه له خیرىكى زور یان جیگیر بوونی و مانهوهی ، وهرگیراوه له البركه كه كهسرهی لهژیره ، ئهوه شویتیه كه ئاوی تیدا كۆدهبیتهوه و لهخۆ دهگریت ، ئهم ئاوه له ئاوهكهی تر كه لهبهری دهپوات جیا دهكریتهوه به دوو شت : (۱) زوری ئاوهكه . (۲) جیگیر بوونی ئاوهكه .

زانایان دهلین تهبهروك كردن به گۆر و دار و بهرد ئهم چوار حالهتانهن :

(۱) ئهگهر كهسیك تهبهروكى كرد به گۆر یان دار یان بهرد یان دار و بهردى بهلاشهی خۆیدا هینا ئهگهر مهبهستى ئهوه بیت وهسیلهیه بۆ لای خوا لایى نزيك دهبیئت بهم كردهوهیه ئهمه شیركى گهورهیه.

(۲) ئهگهر تهبهروكى كرد به گۆر و دار و بهرد و خۆل و بهلاشهی خۆیدا هینا ، ئهگهر مهبهستى وابیئت كه ئهمه سهبهبیكه بۆ هاتنى بهرهكته مهبهستى ئهوه نییه له خوا نزيك دهبیئت و دهگات به خوا بهم كردهوهیه ، وه باوهريشى وایه بهرهكته له لایهن خواوه دیت ئهمه شیركى بچووكه.

(۳) ئهگهر خۆی به گۆردا هینا یان دار و بهردى بهلاشهی خۆیدا هینا یان ههلواسى هیچ مهبهستى نهبوو ئهمهش نابیئت چونكه خۆ چوواندنه به ئههلی شیرك .

(۴) ئهگهر تهبهروكى كرد به گۆر و دار و بهرد و...باورپی وابیئت بهرهكته له خودی گۆر و دار و بهردهكهوه دیت نهك له لایهن خوا ئهمه شیركى گهورهیه و شیركه له پهروهردگاریهتیدا ، چونكه بهرهكته ههموو له لایهن خوایهوه دیت .

خهلكانیك نهخۆش دهبنه لای گۆرپی پیاو چاك باوهریان وایه ئهمه هۆكارىكه بۆ چاك بوونهوهی نهخۆش ، دهلیین : كهترین شت ئهوهیه كه شیركه و وه به گویرهی بیرباوهپی خهلكه ئهوه چوار حالهتانهی باسمان كرد ، راسته خاوی گهوره بهرهكتهی خستۆته ههندیك شوین وهك بیت الحرام ، بهلام بهرهكتهكه هی ئهوه نییه خۆتى پى مسح بكهیت یان نهخۆش بیهیته ئهوه شوینه بۆ ئهوهی خاوی گهوره شیفای بۆ بهیئیت ، بهلكو بهرهكهی بیت الحرام هی كردنى كردهوهی باشه كه خیری زوری تیدایه و جیاوازه له شوینهكانی ته ، وهك كردنى حج و عومره و تهواف كه تهنها له بیت الحرام دهكریت .

پ// خهلكانیك تهبهروك به ئاوی زهم زهم دهكهن بهلا شهی خۆیان دهپرزین ئایا ئهمه دروسته ؟

وهلام // گومانی تیدا نی یه ئاوی زهم زهم موبارهكه و خواردنهوهی شیفایه بۆ نهخۆشی پیغهمبر سهلامی خاوی لى بیئت دهفرموویت : ((إنها مباركة ، إنها طعام طعم)) رواه مسلم (۲۴۷۳) ، واته : ئاوی زهم زهم ئاویكى موبارهكه و خواردنیشه .

ریوايهت هاتوو دهفرموویت : (وَشِفَاءُ سَقَمٍ) واته چارهسهره بو نهخۆشی ، پوكهشی فهرموودهكه دیاره چارهسهرهكه تاییهت نییه به خواردنهوه ، بهلگه :

ابی جمره الضبعی ده‌فهرموویت : من دانیشتبووم له لای ابن عباس له مه‌ککه نه‌خو‌شی تا منی گرت ، ابن عباس گوتی ئەو تایه سارد بکه‌وه به ئاوی زەم زەم چونکه پی‌غه‌مبەر سه‌لامی خ‌وای لی بی‌ت ده‌فهرموویت : ((الْحَمَى مِنْ فَيْحِ جَهَنَّمَ فَأَبْرِئُوهَا بِالْمَاءِ)) او قال (بماء زمزم) واته : تا له هه‌ناسه‌ی دوزه‌خ سارد بکه‌یته‌وه به‌ئ‌او یان ئاوی زەم زەم .

که‌وایه دروسته ئاوی زەم زەم و ئاوی تر به‌کار به‌ی‌تی به مه‌به‌ستی چاره‌سه‌ری نه‌خو‌شی تا یان نزم‌کردنه‌وه‌ی گهرمی تا ، به‌لام ئاوی زەم زەم پرژاندن به لاشه‌ی خ‌و‌ی و به‌مه‌ستی ئەوه که ئاویکی موباره‌که ئەمه نه‌کریت باشته .

ابن عثیمین په‌حمه‌تی خ‌وای لی بی‌ت ده‌رموویت : ((ئەگەر یه‌کێک بلی‌ت ئایا شتی‌ک بکه‌م وه‌کو پرژاندنی ئاوی زەم زەم به‌سه‌ر لاشه یان جل و به‌رگ یان قوماشی پی بش‌وین ب‌و ئەوه‌ی بیکه‌ن به کفن هه‌روه‌ک و خه‌لکانی‌ک ئەمه‌یان کردووه پی‌ش ئی‌مه ؟

وه‌لام : ئی‌مه ده‌لین نه‌خیر ئی‌مه پی‌ش ناکه‌وین تیناپه‌رین له‌وه زیاتر که له پی‌غه‌مبەر وه‌ه جی‌گیر بووه ، ئەمه‌یان له پی‌غه‌مبەر وه‌ه سه‌لامی خ‌وای له‌سه‌ر بی‌ت جی‌گیر نه‌بووه ئی‌مه‌ش پی‌ش ناکه‌وین و تیناپه‌رین ئەوه‌ی له پی‌غه‌مبەر وه‌ه سه‌لامی خ‌وای له‌سه‌ر بی‌ت جی‌گیر بووی‌ت وه‌ری ده‌گرین ئەگەر نا وه‌ری ناگرین .))^١

ابن باز په‌حمه‌تی خ‌وای لی بی‌ت ده‌فهرموویت : ((خ‌وای گه‌وره ری‌گه‌ی داوه به ته‌به‌ر‌وک کردن به ئاوی زەم زەم موباره‌کی کردووه به‌لام له‌سه‌ر ئیماندار واجبه ده‌ست به شه‌ریعه‌تی پی‌غه‌مبەر وه‌ه بگریت خ‌و‌ی بپاری‌زیت له پی‌چه‌وانه کردنی))^٢

که‌واته ئەگەر بلی‌ین باشته وایه واز له مه‌سح کردنی لاشه به‌ی‌تی به‌ئ‌او زەم زەم که مباره‌که و جیاوازه له‌گه‌ل ئاوی تر ، ئاوی باران له‌پیش‌تره وازی لی به‌ی‌ته و به‌لاشه‌ی خ‌و‌تی دامه‌ه‌ی‌ته وه‌ک ته‌به‌ر‌وک .

عن أنس رضي الله عنه قال : (أَصَابَنَا وَنَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَطَرٌ ، قَالَ : فَحَسَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوْبَهُ حَتَّى أَصَابَهُ مِنَ الْمَطَرِ . فَقُلْنَا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! لِمَ صَنَعْتَ هَذَا ؟ قَالَ : لِأَنَّهُ حَدِيثُ عَهْدٍ بِرَبِّهِ تَعَالَى) رواه مسلم

واته : ئەنسه‌ی کوری مالک ده‌فهرموویت : ئی‌مه له‌گه‌ل پی‌غه‌مبەری خوا صل الله علیه وسلم بووین که بارانمان به‌سه‌ر داباری ئەنسه‌ ده‌لی‌ت جلی خ‌و‌ی لادا تاباران به‌ر لاشه‌ی بکه‌ویت ئی‌مه وتمان : ب‌و‌چی وات کرد ؟ ووتی : ((ئەو بارانه تازه لای په‌رومه‌دگار موه هاتوه .

(فحسر توبه) یعنی رفعه حتی اصابه من المطر.

^١ (شرح الممتع ج ٧ لاپه‌ره ٣٤٨)

^٢ (مجله البحوث الاسلامیة ژماره ٥٧ لاپه‌ره ١٢٥)

ابن عثيمين رحمتهی خوی لی بیت دهفهموئیت : ((شوینی لادانی جل و بهرگ دیاری نهکراوه ، لهوانهیه سهروی ناوکی لادابیت ، وه لهوانهیه خوارموه لادابیت لهژیرویه چۆکهکان ئهوهی دیاربیت سهروی ناوکی ههنگرتووه))^۱

ئیمام النووی رحمتهی خوی لی بیت دهفهموئیت : ((ئهم فهموودهیه بهلگهیه بو هاوهلانمان که سونهته سهرهتای باران بارین بیجگه لهعهورته بهدیار بهخیت بو ئهوهی بارانی بهرکهوئیت.))^۲

قرطبی رحمتهی خوی لی بیت دهفهموئیت : ((ئهمهه لهپیغههمبه سهرلامی خوی لی بیت که تهبهروکی بهباران بو چارهسهر ، چونکه خوی گهوره ناوی بارانی ناوه بهرهممهت و مبارک و پاک و پاکرموه کردوویهتی بههوکاری ژیان ...))^۳

له هاوهلان نقل کراوه کهسهرهتای باران بارین خویان داوته بهرباران ، عثمان و ابن عباس و چند هاوهلی تر نهقل کراوه ، بهلام شفاء نادهینه پال باران بارین ئیلا بهلگه هاتیبیت .

ابن عثيمين رحمتهی خوی لی بیت دهفهموئیت : ((مهبهستی پیغههمبه سهرلامی خوا لی بیت تهبهروک کردن نی یه به باران ، وهلهو باران موبارهکه که خوی گهوره فهموویهتی ، بهلکو مهبهستی ئهوه بووه که بارانهکه تازهیه و لهلایمن پهروهر دگارموه هاتووه حمزی لیبووه بهر لاشهه بکهوئیت))^۴

^۱ (شرح بلوغ المرام ج ۵ لایره ۲۸۲)

^۲ (شرح مسلم ج ۶ لایره ۱۹۶)

^۳ (المفهم ج ۵ لایره ۵۴۶)

^۴ (شرح بلوغ المرام ج ۵ لایره ۲۸۳)